

Vaspitanje – Recepti sa poželjnim popratnim posljedicama

Ukratko o najvažnijim stvarima

■ za oglasnu tablu ili frižider

1. **Isplaniran dnevni raspored:** Pobrinite se da Vaše dijete svako jutro dobije zdrav doručak, da ponese sa sobom užinu (bez slatkiša i kifli) i nađite dovoljno vremena da saslušate, za ručkom ili večerom, šta dijete ima da Vam ispriča.
2. **Spavanje:** U osnovnoj školi djetetu je potrebno najmanje 9 sati spavanja!
Prvi i drugi razred: između 19.30 – 20.00 sati na spavanje
Treći i četvrti razred: između 20.15 – 20.45 sati na spavanje
Peti i šesti razred: najkasnije u 21.30 sati na spavanje
Odlazak na spavanje bi trebao biti što je moguće ujednačeniji: npr. oblačenje pidžame – pranje zuba – priča za laku noć – poljubac za laku noć – gašenje svjetla!
3. **Domaća zadaća:** Cilj nam je da dijete sâmo radi zadaću. Budite mu pri ruci, kontrolišite ga, ali nemojte umjesto njega raditi zadaću, jer tako neće ništa naučiti, a njegova učiteljica neće znati šta dijete nije dovoljno razumjelo.

Dopunsko vježbanje: porazgovarati sa učiteljicom, vrijeme (npr. 10 – 15 min.) unaprijed se dogovoriti sa djetetom, naviti sat/štopericu i **pridržavati se tačno dogovorenog vremena!**

Pohvalite dijete za ono što dobro uradi!

4. **Pravila / Dogovori:** bez obavezujućih pravila (uputstava) na koja se mogu osloniti, djeca često postaju nesigurna, mogu razviti strahove ili postati provokativna ili nasilna. Pravila moraju biti razumna i jasna. I djeca i roditelji ih se moraju pridržavati. Za nepridržavanje pravila moraju se snositi posljedice koje su logične i koje imaju smisla.
Kada se kaže Ne onda to JESTE i OSTAJE Ne! Zbog toga prvo razmislite da li želite da kažete **NE** i **ne prijetite nikada** posljedicama koje ne možete ili ne želite da provedete u djelo.
Ne kažnjavajte dijete nikada uskraćivanjem ljubavi (npr. da prestanete da razgovarate sa njim), to je nemilosrdno i štetno za dijete.
5. **Organizacija slobodnog vremena / Krug prijatelja:** Treba da znate s kim se Vaše dijete druži. Pokažite zanimanje za njegove prijatelje, za njegove hobije. Vodite računa o **zajedničkim aktivnostima** koje predstavljaju radost svima.

6. **Izlasci:** Sa mladima se treba dogovarati! (u toku sedmice rjeđi izlasci; za vikend do 22.00 sata; jednom mjesečno može i kasnije). Djeca od 12 – 14 godina: nema izlazaka u toku sedmice; za vikend do 21.00 sat. Djeci ispod 12 godina treba odobravati izlazak samo u izuzetnim prilikama (uglavnom vezano za aktivnosti neke grupe u koju je dijete uključeno, razreda ili udruženja). Vi morate da znate gdje Vam je dijete i s kim, a Vaše dijete je obavezno da Vam se javi u slučaju neke promjene.

7. **Televizija / kompjuter i mobilni telefon:** Televizor ne služi kao bebi-siter! Djeca moraju da nauče pravilan odnos prema medijima – od Vas samih! Neka djeca pred ekranom provode najviše 1 sat dnevno (uključujući PC-igrice, Nintendo, igrice sa mobilnim telefonom itd.). Što je dijete u mlađem uzrastu, to mu treba manje dozvoliti bavljenje ovim aktivnostima: do 2. razreda najviše 30 minuta. Vodite računa da program bude prilagođen uzrastu Vašeg djeteta. Djeca koja «mnogo gledaju» imaju lošije ocjene u školi; šokantne slike potiskuju već naučeno gradivo u djetetovom pamćenju. Uopšte, važi kao pravilo: Nikada ne gledati televiziju ujutro, prije škole i **u dječijoj sobi ne treba da postoji televizor !**
Mobilni telefon: samo sa karticom («prepaid», jer tako ne mogu nastati ogromni telefonski računi). Obratiti pažnju na opasnost od nekontrolisanog pristupa Internetu putem mobilnog telefona (tzv. «čatovanje», porno-stranice za pedofile, igre na sreću...)

8. **Džeparac:** Treba da posluži djeci da steknu samostalnost u odnosu prema novcu i njegovoj vrijednosti. Ispunjenje jedne veće želje podrazumijeva odustajanje od nekoliko manjih. Novcem se smije lično raspolagati, t.j. «smije se» sve odjednom potrošiti na «gluposti» (ali mu nemojte ni slučajno pomoći nekim «kreditom» ili «predujmom» jer će jedino tako naučiti da raspodijeli preostali novac umjesto da upadne u dugove)!
Džeparac ne treba da bude **niti nagrada** za postignute rezultate **niti treba da bude za kaznu oduzet !** (Visina džeparca: vidi stranu 12 u brošuri za vaspitanje)

9. **Bez primjene sile u vaspitanju!** Djeca koju roditelji tuku nisu u stanju da razviju osjećaj vlastite vrijednosti, u konfliktnim situacijama ona sama pribjegavaju upotrebi sile, češće od druge djece. Djeci treba ljubav, priznanje i pohvala. Bez fizičkog kažnjavanja! Ako i pored svega izgubite strpljenje: STOP! Prvo razmislite, pa onda djelujte (npr. izbrojte do 20)! Udaljite se, opustite se, razmislite – i uradite nešto sebi za ljubav! Morate da osjetite da ste se i dušom i tijelom «ohladili», prije no što ponovo odete do djeteta. Za slučaj nužde nazovite 071 244 20 20 («Telefon za pozive roditelja u hitnim slučajevima»). A ako se, uprkos svemu, i desi.... i roditelji se mogu izviniti.

10. **Saradnja između roditelja i škole:** Škola se ne tiče samo učitelja! Redovno razgovarajte sa nastavnikom i ponekad otidite u školu. Vaše dijete mora da primijeti koliko je za Vas važno da ono ide u školu (i radi domaće zadatke) kao i to da Vi imate dobre odnose sa nastavnikom.